

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «КАІ ТЕХ»
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
з дисципліни «Українська мова»
для здобуття освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр
для вступників
на базі повної загальної середньої освіти, кваліфікованого робітника,
НРК 5, НРК 6, НРК 7

Схвалено цикловою комісією медіакомунікацій та видавничих технологій
Протокол № 10 від 29. 05. 2026 р.

Голова комісії _____ Віта ШЕВЧЕНКО

Київ 2026

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Пояснювальна записка.
2. Правила проведення співбесіди з української літератури
3. Критерії оцінювання навчальних досягнень.
4. Зміст програми з української мови.
5. Список рекомендованої літератури.
6. Зразок завдань для вступної співбесіди.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму для співбесіди з української мови для вступу на основі повної загальної середньої освіти розроблено відповідно до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1392); Навчальної програми з української мови (рівень стандарту) для 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання (Наказ МОН України № 1407 від 23 жовтня 2017 року); Програми зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання з української мови та літератури, здобутих на основі повної загальної освіти (Наказ МОН України від 26.06.2018 р. № 696).

Мета: комплексна оцінка рівня теоретичних знань, практичних умінь та навичок, необхідних для вільного й грамотного володіння державною мовою в навчанні та професійному житті.

Основною формою перевірки орфографічної та пунктуаційної грамотності вступників є співбесіда.

Пропонована програма передбачає виявлення рівня знань абітурієнтів з таких розділів: «Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія», «Лексикологія. Фразеологія», «Будова слова. Словотвір», «Морфологія», «Синтаксис», «Стилістика», «Розвиток мовлення».

Вступники повинні знати: основні правила вживання звуків у різних позиціях слів, чергування голосних і приголосних звуків, зміни в групах приголосних, правила вживання великої літери, знака м'якшення і апострофа; написання частин мови, складних слів; правила утворення і написання граматичних форм різних частин мови; види речень, способи ускладнення речень, типи зв'язків у реченнях, вживання сполучників і розділових знаків у різних видах речень тощо.

Вступники повинні вміти: правильно писати слова з різними орфограмами, зіставляти звучання і написання слів, передавати на письмі звуки і звукосполучення, записувати складні, складноскорочені слова і абрєвіатури, власні назви; правильно вживати відмінкові закінчення, а також закінчення різних форм дієслова, грамотно писати прислівники і займенники; визначати головні і другорядні члени речення, однорідні члени речення і узагальнюючі слова при них, зв'язки сурядності і підрядності, вставні і вставлені конструкції, уточнюючі члени речення, пряму і непряму мову, відповідно до цього правильно вживати розділові знаки.

Очікувані результати навчальноспівбесіди:

знанневий компонент — вступники називають, формулюють, записують, наводять приклади тощо;

діяльнісний — вступник розпізнає, розрізняє, описує, аналізує, порівнює, планує, застосовує тощо;

ціннісний — випускник усвідомлює, критично ставиться, оцінює, обґрунтовує, робить висновки, висловлює судження тощо.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОЇ СПІВБЕСІДИ

Вступне випробування з української мови проводиться у формі індивідуальної усної співбесіди. Підсумкова оцінка за співбесіду виставляється за 200-бальною шкалою. Кількість балів оцінювання вступної співбесіди з української мови – 25 балів, 100 балів нараховується за присутність на співбесіді (з чотирьох предметів).

До навчальних досягнень абітурієнтів з української мови, які підлягають оцінюванню, належать:

- теоретичні знання, що стосуються мовних понять,
- знання, що стосуються орфографічно-пунктуаційних норм, які можна проілюструвати конкретними прикладами;
- здатність безпосередньо здійснювати свідомий аналіз тестової роботи, аргументовано пояснювати вибір власної відповіді та знаходити невідповідності у варіанта, які не підходять;
- здатність застосовувати набуті знання і вміння для наведення конкретних прикладів.

Для оцінювання знань абітурієнтів застосовуються критерій та шкала оцінювання. Оцінювання якості підготовки абітурієнтів здійснюється в двох аспектах: рівень володіння теоретичними знаннями та якість практичних умінь і навичок, тобто здатність до застосування вивченого матеріалу під час аналізу творів.

Оцінювання відповідей абітурієнта здійснюється за такою шкалою:

23-25 балів (Високий рівень) – повна відповідь (не менше 95 % потрібної інформації). Наведені без помилок всі необхідні визначення. Відповідь має логічну та структурну завершеність, раціональний підхід до викладення відповіді (розв'язання питання), терміни вживаються вступником коректно, розкрито основні поняття, наведено правильний узагальнюючий висновок.

19-22 балів (Достатній рівень) – достатньо повна відповідь (не менше 80 % потрібної інформації). Відповідь може містити 1-2 неточності. Наведено всі необхідні визначення, тощо.

16-18 балів (Середній рівень) – не повна відповідь (але не менш 60 % потрібної інформації) з незначними неточностями та помилками у формулюванні. Відповідь не має логічної завершеності, відсутні приклади, терміни вживаються вступником коректно, але не всі поняття розкрито, відсутній правильний узагальнюючий висновок

Менше 15 балів (Початковий рівень) – незадовільна відповідь (менше 60% потрібної інформації). Основні визначення, літературні терміни та поняття не наведені, або наведені з помилками. Відповідь не має логічної завершеності, відсутні приклади, некоректно вживані терміни, не всі поняття розкрито, не приведено правильний узагальнюючий аналіз.

Співбесіда з української мови проводиться у тестовій формі. Всі варіанти завдань однакові між собою за структурою та рівнозначні за рівнем складності.

Схема нарахування балів за роботу зведена до таблиці 1.

Таблиця 1

Номери завдань	Кількість балів	Усього
1	по 2 бали за правильну відповідь	2
2	по 3 бали за правильну відповідь	3
3	по 4 бали за правильну відповідь	4
4	по 4 бали за правильну відповідь	4
5	по 12 балів (по 3 бали за одну правильно встановлену відповідність)	12

Разом: 25 балів

ЗМІСТ ПРОГРАМИ «УКРАЇНСЬКА МОВА»

1. Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія

Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінкі й глухі. Позначення звуків мовлення на письмі.

Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв *я, ю, є, ї, щ*. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування *у-в, і-й*.

Відображення вимови голосних (наголошених і ненаголошених) через фонетичну транскрипцію. Відображення вимови приголосних звуків. Вимова слів з апострофом.

2. Орфографія

Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [e], [и], [o] в коренях слів. Спрощення в групах приголосних. Сполучення *йо,ьо*. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Позначення чергування приголосних звуків на письмі. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис *н* та *nn* у прикметниках і дієприкметниках, *не* з різними частинами прислівникового типу), разом і через дефіс (прислівників, службових частин мови, вигуків).

3. Лексикологія. Фразеологія

Лексичне значення слова. Багатозначність мови. Пряме та переносне значення слів. Антоніми. Омоніми. Синоніми. Пароніми. Походження лексики.

Фразеологізми. Поняття про стійкі сполуки слів і вирази. Приказки, прислів'я, афоризми.

4. Морфологія

Іменник

Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній, спільний. Число іменників. Відмінки іменників. Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта. Поділ іменників першої та другої відмін на групи. Особливості вживання та написання відмінкових форм. Відмінювання

іменників, що мають лише форму множини. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання іменників разом, окремо, через дефіс.

Прикметник

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні та присвійні. Якісні прикметники. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Особливості відмінювання прикметників (тверда й м'яка групи). Написання прикметників разом, окремо, через дефіс.

Числівник

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди числівників за значенням: кількісні (на позначення цілих чисел, дробові, збірні) й порядкові. Групи числівників за будовою: прості й складені. Типи відмінювання кількісних числівників:

- 1) *один, одна;*
- 2) *два, три, чотири;*
- 3) *від п'яти до двадцяти, тридцять, п'ятдесят ... вісімдесят;*
- 4) *сорок, дев'яносто, сто;*
- 5) *двісті - дев'ятсот;*
- 6) *нуль, тисяча, мільйон, мільярд;*
- 7) *збірні;*
- 8) *дробові.*

Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Визначення часу. Узгодження числівників з іменниками. Написання числівників

Займенник

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні. Особливості їх відмінювання. Правопис займенників.

Дієслово

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на *-но, -то*). Безособові дієслова. Види дієслів: доконаний і недоконаний. Творення видових форм. Часи дієслова: минулий, теперішній, майбутній. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Особові та числові форми дієслів (теперішнього та майбутнього часу й наказового способу). Родові та числові форми дієслів (минулого часу й умовного способу). Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу.

Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на *-но, -то*.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.

Прислівник

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Написання прислівників разом і через дефіс.

Службові частини мови

Прийменник як службова частина мови. Написання прийменників.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням: сурядні (єднальні, протиставні, розділові) й підрядні (часові, причинові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні, наслідкові).

Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні. Написання часток.

Вигук

Вигук як частина мови. Групи вигуків за походженням: непохідні й похідні. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова.

5. Синтаксис і пунктуація

Словосполучення

Предмет і завдання синтаксису. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення. Головне й залежне слово в словосполученні.

Речення

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю засобів ускладнення (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання). Розділові знаки в кінці речення.

Просте двоскладне речення

Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Способи їх вираження. Тире між підметом і присудком.

Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні. Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення. Додаток. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин. Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні (обставина способу дії, присудок).

Односкладні речення

Грамаітична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні). Способи вираження головних членів односкладних речень. Розділові знаки в односкладному реченні.

Неповні речення

Поняття неповного речення. Неповні речення з пропущеними головними членами речення. Неповні речення з пропущеними другорядними членами речення. Еліптичні неповні речення. Тире в еліптичному неповному реченні.

Просте ускладнене речення

Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Звертання непоширені й поширені. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини.

Складне речення

Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному.

Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові.

Складносурядне речення

Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення. Класифікація складносурядних речень. Пунктуація в складносурядному реченні.

Складнопідрядне речення

Складнопідрядне речення, його будова. Головне й підрядне речення. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку у складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними.

Розділові знаки в складнопідрядному реченні.

Безсполучникове складне речення

Типи безсполучникових складних речень за характером смислових відношень між складовими частинами-реченнями:

- 1) з однорідними частинами-реченнями (рівноправними);
- 2) з неоднорідними частинами (пояснюваною і пояснювальною).

Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

*Складні речення з різними видами
сполучникового й безсполучникового зв'язку*

Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку. Розділові знаки в багатокomпонентних складних реченнях.

Способи відтворення чужого мовлення

Пряма й непряма мова. Речення з прямою мовою. Слова автора. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Розділові знаки при прямій мові та діалозі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Козачук Г.О. Українська мова :Практикум: Навч.посіб.- 2-ге вид.,преробл. І допов.-К.: Вища шк., 2018-414с.
2. Юшук І.П. Українська мова. Практикум з правопису української мови. - К.: Освіта, 2017.
3. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Pravopys.2019/ukr.pravopys-2019.pdf> - український правопис

ЗРАЗОК ЗАВДАНЬ ДЛЯ ВСТУПНОЇ СПІВБЕСІДИ

Міністерство освіти і науки України
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «КАІ ТЕХ»
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «КИЇВСЬКИЙ АвіАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»

Завдання 1-3 мають по одній правильній відповіді. Максимальна кількість балів за завдання №1 – 2 бали, № 2 – 3 бали, № 3-4 – по 4 бали за правильну відповідь. Завдання № 5 містить запитання на встановлення відповідності (по 3 бали за одну правильно встановлену відповідність)

БІЛЕТ 1

Виконайте завдання та обґрунтуйте вибір відповіді екзаменатору

1. Префікс пре- треба писати в усіх словах рядка

- А пр..бувати, пр..гарний, пр..добрий, пр..білий
- Б пр..тихий, пр..балтійський, пр..красний, пр..мудрий
- В пр..цікавий, пр..тримати, пр..веселий, пр..гіркий
- Г пр..непопочний, пр..злий, пр..зирство, пр..подобний
- Д пр..чистий, пр..кликаний, пр..дивний, пр..давній

2. Однакову кількість звуків і букв має кожне слово в рядку

- А зілля, єдність, окрасець, рушниця
- Б мрія, зяблик, метелиця, мряка
- В кузня, щирість, пам'ять, крапля.
- Г земля, торф*яник, свято, об'єднання
- Д навчання, громадянин, пюре, щавель

3. Велику літеру вжито правильно в усіх словосполученнях рядка

- А Софійський собор, республіка Польща, князівство Монако
- Б далекий Схід, дніпровська хвиля, Київський борщ
- В бог Перун, грінченків словник, Шевченкіана
- Г, Франкове слово, Альпійські гори, Нобелівська премія
- Д комета Галлея, Чумацький шлях, мис доброї Надії

4. З'ясуйте, яким членом речення є виділене слово Хлопець з переляку НАКИВАВ П*ЯТАМИ

Член речення

- 1 означення
- 2 обставина
- 3 присудок
- 4 додаток

5. Установіть відповідність між реченнями та їх характеристиками

Характеристика речення

1 складнопідрядне речення

2 складносурядне речення

3'безсполучникове

4 з різними видами зв'язку

Приклад

А Я люблю дивитися, як сонце сходить, як на небі з'являється перша зірка.

Б Мудре і добре слово дає радість, а нерозумне і зле приносить біду.

В Вітер носить, літає, топче луки і поля, жовті трави пригинає, лист зриває із гілля.

Г На білу гречку впали роси, веселі бджоли одгули, замовкло поле стоголосе...

Д Небо вночі чисте, і видно, як падають зорі